

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Volumen ...**

Ivstitia Et, Ivs. Sex Libris totidem Tractatus appono, nempe de rerum
Dominio, de Restitutione, de Contractibus Gratuitis, de Contractibus
Onerosis, de Contractibus Fortunæ, de Contractibus Adminicularis, de
Quasi-Contractibus, & nonnullis Innominatis

Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1663

Cap. 16. Circa dies, quais ex iure aut ex consuetudine est seruandum
ieiunium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80681](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80681)

si iusta addita causa, poterit vel notabiliter praeveneri.

DVBIVM LXIII.

An possit ieiunans per unam integram horam ante meridiem absque villo piaculo prandium finire?

³²³
Non potest. **N**on potest sine lethali. Quia graviter tempus à consuetudine praescriptum, pervertit. Sic Azor. p. 1. l. 7. c. 1. §. 4. Non potest sine veniali. Quia sine rationabili causa prandium anticipat saltem leuiter receptam consuetudinem violat. Sic Vigner. c. 7. instit. §. 3. vers. 1. Graff. p. 1. l. 7. decis. l. 2. c. 37. n. 35. Manu. in Bulla §. 6. Tolet. l. 6. c. 3. num. 5. Trull. l. 3. Decal. cap. 2. dub. 4. num. 2. Villalob. tractat. 23. diff. scult. 9. numer. 1. Sancius in select. dub. 53. numer. 1.

³²⁴
Potest quidem. Potest sine villo piaculo. Quia iam apud omnes consuetudine est inductum, ut mox post vndecimam horam ieiunans possit prandium incipere. Ita Pasqual. decis. 147. n. 4. Fagundes prac. 4. l. 1. c. 3. n. 4. Ludou. de San. Iuan. quem citat, & sequitur Leand. tr. 5. d. 5. qu. 12. Angl. de ieiun. q. 9. d. 3. diff. 1. conclus. 2. & alij communiter.

³²⁵
Hec verius mihi. Existimo hanc sententiam esse veriozem, postquam hodie tam saeculares quam Religiosos vndecima hora comedere, id obtinente, & Romæ, & vbique terrarum consuetudine, quæ vim obunet legis.

DVBIVM LXIV.

An ieiunans possit absque vlla culpa prandio dare operam ante vndecimam (v. gr.) horam iam à Doctores, aut à consuetudine praescriptam.

³²⁶
Non potest. **N**on potest. Quia dum Doctores vel consuetudo statuunt, tali hora posse sumi cibum, indulgent totum id, quod possunt: & assignant totum id, quod anticipari potest, ita ut nihil amplius anticipari valeat: ergo quæcūque anticipatio respectu horæ ab ipsis praescripta non erit levis, sed notabilis, & ita constituet non solum leue, sed graue piaculum. Sic Ioann. Sancius in select. dub. 53. numer. 2.

³²⁷
Potest plane. Potest licet omnino. Quia hora praescripta pro prandio siue à Doctores, siue à consuetudine, est hora, quæ seruanda est morali modo: Ergo poterit dari aliqualis anticipatio, iuxta quam absque culpa prandere valeas. Ita Pasqual. decis. 147. n. 2. Diana part. 5. tractat. 5. resol. 1. §. Bossi. de Iubil. sect. 4. casu 18. num. 20. Leand. tr. 5. d. 5. q. 13.

³²⁸
Cum his Pinor. Cum his opinor existimans amicum meum Ioannem Sancium alias in re morali benignum, circa hanc quaestionem rigidum admodum se ostendisse. Vnde crediderim, posse ieiunantes, ante horam à consuetudine, vel Doctores praefixam per aliquod breue tempus nempe dimidia circiter horæ prandium anticipare, nulla causa iusta interueniente. Nam

DVBIVM LXV.

Quid dum cenat, pulsus horologij vnici mediam noctem designantes exaudiat: teneaturne à cena cessare, si die sequenti ieiunare debeat?

³²⁹
Non tenetur. Quia quando cenans si-
gnum mediae noctis exaudiat, est in cena. Non tenetur possessione, quæ est actio pertinet ad diem, tunc. quæ tunc finitur: Poterit igitur continuare cenam quovisque illam perficiat; praecipuum namque ieiunij non obligat, ut quis se possessione, quam habet supra diei antecedentis commestione, abdicet. Sic Pasqual. decis. 160. allegans id à viris doctis admodum affirmari, quos se consultasse testatur.

Tenetur omnino, mox ut audierit horam duodecimam à cena cessare. Quia dato vltimo horologij pulsu mediam noctem designantes, incipit dies sequens ieiunij: ergo incipit ieiunandi obligatio. Ita Sancius l. 2. de matrimonio. d. 41. num. 40. Villalob. part. 1. sum. tractat. 1. diff. 2. l. 1. num. 7. Trullench. lib. 3. Decalog. cap. 2. dubio 4. num. 8. Sancius in select. d. 42. num. 19. & 20. Palao part. 1. tract. 3. d. 3. punct. 8. numer. 10. Fagundes praecip. 4. lib. 1. cap. 10. num. 2. & 3. Diana p. 3. tr. 4. ref. 36. & p. 10. tr. 16. resol. 17. citans Leandrum.

³³¹
Certum hoc mihi. Nam ex prima sententia sequeretur, posse te saltè absque graui piaculo, carne in die ieiunij vesci, si incepit in die noctis ieiunij paulo ante mediam noctem cenare. Et licet demus Pasqualigo, dari paritatem materiae respectu temporis, non tamen id ei concedam respectu quantitatis notabilis cibi, quæ ex illo perbreui tempore potest absumi, & per quam ieiunium violatur. Ex Diana.

CAPVT X.

Circa dies, quæ ex iure aut ex consuetudine est seruandum ieiunium.

DVBIVM LXVI.

An Quadragesimale ieiunium sit ex iure diuino?

³³²
Sit de iure diuino, non solum de Canonico. Quia id asserit Esch de iure Sanctorum Patrum auctoritas, quæ locum valide rationis ingerit. Nam D. Augustinus Epist. 118. ad Ianuar. cap. 5. & ad Psalm. 100. D. Ambrosius serm. 23. & 24. D. Leo

Sectio II. Dubia, De Precepto IV. 105

³³³ Leo *serm.* 1. & 12. de *Quadragesim.* Beda, Telephorus, & alij id docuere. Sic graues Doctores quos pressio nomine affert Azor. *part. 1. lib. 7. cap. 12. quest. 1.* Cenedo in *collect. ad Decret. collect. 53. n. 3.* Fagund. *prac. 4. l. 1. c. 5. num. 4.*

³³³ Non est de iure diuino, sed solum de Canonico. Quia minime constat datum à Christo Domino de hoc ieiunio præceptum: ergò id non est adstruendum. Ita Syluest. *verb. ieiunium. quest. 1.* Nauarr. *summ. cap. 21. num. 12.* Azor. *cit. Couarru. lib. 4. variarum. capit. 20. num. 4.* Fagundez *ubi sup.* Valent. *rom. 3. d. 9. q. 2. p. m. 1.* Laym. *l. 4. tr. 8. c. 1. n. 1.* Trull. *l. 3. Dec. c. 2. n. 1.* Sylui. *2. 1. q. 147. art. 5. quest. iunc. 1.* Reginal. *lib. 4. num. 130.* Bonac. *de prac. Eccl. d. ultim. q. 1. p. m. 5. num. 1.*

³³⁴ Longe probabilior hanc sententiam longe hoc esse reor. Nam si hoc præceptum esset diuino, num non ita facile à Summis Pontificibus dispensaretur. Indictum ergo est Quadragesimale ieiunium ab Apostolis in ieiunij Domini apud desertum memoriam, & ut decimas temporis Domino reddamus, & propter bona innumera, quæ à ieiunio proueniunt, ut monet Viguer. *de institut. Theolog. cap. 7. de temper. §. 3. vers. 1.*

DVBIVM LXVII.

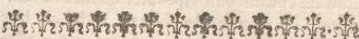
An omnia quatuor temporum ieiunia sint de iure Canonico?

³³⁵ Non sunt omnia de iure, sed de Apostolica solummodo traditione. Quia omnes *Non sunt* canones, qui de his ieiuniis loquuntur, solum decernunt tempus, in quo debeant celebrari, ipsorum supponentes institutionem. Sic ex D. Leone, & Clem. Romano Pasqualig. *decis. 168. & 169.* D. verd Thomas *2. 2. quest. 147. art. 4. l. 3.* Caeteran. *summ. verb. ieiunium. cap. 2. & Syluest. quest. 1. num. 5.* afferunt ieiunia cuncta quatuor temporum esse de iure præter ieiunium trium dierum hebdomadae Festi Pentecostes, quod de iure non est.

³³⁶ Omnia sunt de iure communi. Quia ex *Omnia de* pressio habetur in *cap. Statuimus dist. 79. & cap. ieiunium eadem dist. ibi: ieiunia, quæ ter in anno apud nos celebrari didicisti, conuenientius nunc per quatuor tempora fieri decernimus: ut scilicet annis per quatuor uoluitur tempora, ita & nos quatuorcentum solemne agamus ieiunium per quatuor anni tempora.* Sic ibi ex Calisto I. & habetur *Epist. 1. Decretal. tom. 1. Concil. Ita Fagundez prac. 4. lib. 1. cap. 6. num. 1. & 2. Tolet. lib. 6. cap. 3. num. 3.* Azor. *lib. 7. cap. 14. quest. 1. & 2.* Bonacin. *dub. ultim. qu. 1. p. m. 5. num. 3.* Fillic. *tratt. 27. part. 2. num. 98.* Layman. *lib. 4. tr. 8. c. 1. n. 5.* Reginald. *l. 4. n. 1. 31. Lessi. lib. 4. c. 2. dub. 9. num. 67.*

³³⁷ Certum omnino est, quatuor temporum ieiunia de iure communi esse. Continentur autem hæc quatuor tempora hoc in carmine, quod Syluester citatus, ne memoria excideret, confixit:
*Quæ Crux, Encie, & Cinie, & Chari smata dia,
Præ ieiunetur quarta sequens feria,*

Id est ieiunia quatuor temporum celebrantur primis quatuor feriis, quæ sequuntur post Festum Sancti Crucis in mense Septembri, post Sancti Lucie Cineres, & Pentecostem. Cause verò, ob quas hæc ieiunia instituit Ecclesia, à Doctoribus annotata recenseo. Ut ea ieiunia Deo in peccatorum satisfactionem offeramus. Ut Deus sicut totius anni, motusque solis est moderator, & rector: sic totius vitæ nostræ actiones, & studia prospere moderetur, & regat. Ut hæc ieiunia veluti quatuor temporum primitias Deo offeramus. Ieiunamus autem in his quatuor temporibus feria quarta, sexta, & Sabbato, quia Christus Dominus feria quarta traditus est, feria sexta occisus, Sabbato sepultus: & par est, ut hisce diebus, quibus maxime afflictus est Dominus, iustitiam nostram per ieiunij afflictionem ostendamus.

QVÆSTIO INCIDENS.

Nūm quatuor temporum ieiunia sub lethale obligent?

³³⁸ **N**on videntur obligare. Quia solummodo ex traditione Apostolica originem: at hæc traditio nec ratione sui, nec ratione consuetudinis ad mortale ergo. Probo, quod ratione sui non obligent. Nam constitutio Apostolica, quam affert Clemens Roman. *lib. 5. cap. 18. ait,* æquum esse, & lætari de Dei dono, & ieiunare post hilaritatem. Loquitur de ieiunio quatuor temporum Pentecostes. Ergo solum de æquitate, non de præcepto hoc ieiunium tenemur obseruare. Quod verò hæc ieiunia nequeant ad lethale ex consuetudine obligare, ostendo: Nam si ratione suæ institutionis ad mortale non obligant, non possunt obligare consuetudinis ratione: quando enim per consuetudinem aliquid recipitur ut institutum ab alio, tunc consuetudo non obligat, si alias non obligat institutio: nam consuetudo recipitur iuxta mensuram institutionis: nec ad est animus se obligandi in ieiunantibus; recipitur enim cum intentione seruandi institutionem, & animus intentioni instituentis conformatur. Sic Pasqualig. *decis. 179. num. 3.*

³³⁹ Obligant equidem. Quia omnia quatuor temporum ieiunia, (ut Dubio proximo vidimus) sunt de iure Canonico præcepta: ergò plane, hoc ex capite obligant ad lethale. Imò licet ex traditione Apostolica solummodo essent, tamen ex consuetudine obligarent. Sub onere enim lethalis piaculi sunt ab Ecclesia vniuersali recepta. Ita Sylui. *2. 2. q. 147. a. 5. quest. iunc. 4.* Villalob. *tr. 2. diff. 2. num. 4.* Viuald. *part. 3. cap. 1. 5. num. 8.* Machad. *lib. 2. part. 4. tract. 3. docum. 1. n. 1.* Barbof. *ad cap. ieiunium, dist. 36.* Ludouic. de San. Iuan. *artic. 3. diff. 6. dub. 2. & 3.* Et Doctores citati pro nostra sententia *Dubio 72.*

Exi

SCOBAR
Lof: Mer.
XVI. VII.
FE. IV

³⁴⁰ Existimo, primam sententiam falsam, & improbam probabilem omnino esse, ne dicam suspectam, sententiam cum expresse sit contra communem fidelium reiciendam. Quod quidem non solum in ieiuniis S. duxerim.

Crucis, D. Lucie, ac Cinerum certum esse affirmo, sed & in tribus Pentecostes ieiunio triplici: cum in cap. Statuimus, dist. 76. præcipitur, ut ieiunium hoc obseruetur: & quemadmodum tria alia temporum ieiunia obligant ad mortale ita, & hoc. Scio, D. Thomam 2. 2. qu. 147. art. 5. ad 3. contrarium prima specie innuisse, dum docet, toto Paschali tempore nullum esse ieiunium ab Ecclesia præscriptum; quod Sacri Canones indicant, eo quod sit tempus lætitiæ. At Paschale tempus quod attinet ad ieiuniorum vacationem computandum est à Paschate usque ad Pentecostem, in quod tempus ieiunia iure communi non cadunt. Addo, D. Thomam solum locutum fuisse de iure, non de consuetudine, propter quam hoc ieiunium iam ad mortale obligat. Imò licet hoc tempus etiam quoad ieiunium tempus esset Paschale, & Canones id eo tempore prohibeant: potest tamen ieiunium legitima consuetudine induci, uti notat Azor. libr. 7. cap. 15. quæstion. 4.

DVBIVM LXVIII.

An Pentecostes Vigilia ieiunium obliget, sub lethali ex consuetudine?

³⁴¹ Quæstionis status.

Suppono, ex iure non obligare. Quia verius est, nullum de ieiunio hoc in iure præceptum reperiri, cum potius hoc in iure constet, nullum à Pascha ad Pentecostem ab Ecclesia induci, ut habetur cap. Consilium. Quæstio autem, num ex consuetudine ad mortale obliget?

³⁴² Non obligat.

Quia ieiunium exultationis est, quod quidem non debet sub præcepto cadere, sed ex instinctu Spiritus Sancti, devotione instante obseruari: propterea Ecclesia toto tempore Paschali ieiunium non instituit: ergo ex necessitate fieri non debet, iuxta ca. Ieiunium. §. Non autem 76. Sic Gratian. ad cap. Scire, §. Necessario dist. 76. & cap. Nosse, §. observantia. D. Thom. 2. 2. qu. 147. art. 5. ad 3. Palud. in 4. dist. 15. qu. 4. Et esse probabile indicant aperte Angel. v. Ieiunium, n. 7. Syluest. nu. 5. Pasqual. decis. 171. n. 3. licet in fine asserat, se definire nolle, num in praxi hæc sit amplectenda sententia. Amicus meus perdoctus Graña l. 2. Decret. de feriis tit. 9. n. 13.

³⁴³ Obligat quidem.

Obligat quidem. Quia Ecclesiæ generalis consuetudo id habet in cunctis Regnis Galliæ, Castellæ, Navarræ, Lusitanie, Romæ, & c. ut fert communis Doctorum sententia. Ita Syluest. citat. Gabriel. in 4. dist. 16. qu. 3. d. 1. morab. 2. Armil. v. Ieiunium, n. 2. Caiet. 2. 2. qu. 147. artic. 5. Laym. l. 4. tr. 8. c. 2. n. 6. Barbof. ad cap. Scire, dist. 76. Trull. l. 3. Decal. c. 2. d. 5. nu. 16. & 17. Valent. tom. 3. d. 9. punct. 4. Tolet. l. 6. c. 3. n. 1. Sà v. Ieiunium, nu. 2. Tambur. de iure Abbat. tom. 2. d. 12. quæst. 1. num. 1. Sanchez lib. 5. consil. cap. 1. dub. 18. num. 1. Lessius libr. 4. cap. 2. dub. 9. numer. 66. & alij.

³⁴⁴ Idem affirmo.

Idem affirmo, existimans D. Thomam de

communi iure fuisse locutum, non verò de consuetudine, quæ in præceptum transiit. Et quidem non bene circa id sentit Gratianus, cum consuetudo Ecclesiæ eius menti præiudicare videamus.

DVBIVM LXIX.

An obliget sub lethali ieiunia in D. Ioannis Baptista, Omnium Sanctorum, & D. Laurentij Vigiliis?

³⁴⁵ Non obligant. Quia non ex iure, ut omnes fatentur: neque ex consuetudine, licet enim inducta sint, non constat, an fuerint sub cum animo se obligandi, an vero tantum ex lethali devotione: ergo incerta consuetudinis obligatio non potest contra certam possessionem libertatis prævalere. Addo, huiusmodi ieiunia valde esse antiqua, unde si ex consuetudine obligassent in corpus iuris Canonici reducta iam fuissent, cum consuetudo vim obtinuerit leg. s. Sic Pasqual. decis. 172. num. 2.

Obligant sub lethali. Quia certum moraliter est, hanc consuetudinem fuisse cum animo se obligandi inductam, cum ex immemoriali traditione habeatur. Ita Fagund. præc. 4. l. 1. c. 5. n. 10. Angel. v. Ieiunium, n. 7. Villalob. tr. 2. dist. 2. n. 4. Azor. l. 7. c. 13. q. 1. asserens ita esse decretum in Concilio Oxoniensi in Anglia ab Stephano Archiepiscopo coacto. Bonac. d. ultim. de præc. Eccl. q. 1. pun. 5. num. 1. Machad. Syluest. Armil. Innocent. Hostiens. Gabriel. Sanchez, Llamas, Sylui. & alij, quos citat, ac sequitur Leand. tract. 5. d. 7. q. 12. Diana part. 10. tract. 16. resol. 17.

Profectò de tribus hisce ieiuniis nihil est in iure communi expresse institutum, generali tamen consuetudine Ecclesiæ Latinæ, quæ vim legis habet, sub culpa est lethali ieiunium seruandum. Certe in Rubrica de ieiuniorum obseruatione, hi etiam dies inter alios ieiuniorum annumerantur. Vnde Pasqualigus nequaquam exaudiendus.

CAPVT XVII.

Circa eos qui tenentur, vel non tenentur ad Ieiunij Præceptum.

QVÆSTIO INCIDENS.

Num qui ante annum vigesimum primum sunt valde robusti, ieiunium seruare teneantur?

³⁴⁸ Idimus session. 1. nullum teneri ad ieiunij præceptum ante vigesimum primum annum. Quia usque ad huius anni finem ex statu sen